

Vrijwilliger aan het woord: Rick Buesink

Twee weken jongeren, salamanders en reptielen op Sardinië.

Rick Buesink is lid van de jeugdvereniging JNM – Jongeren in de natuur en geeft regelmatig herpetofauna-waarnemingen door die tijdens JNM-excursies worden waargenomen. Afgelopen zomer is hij samen met een kleine groep fanatieke natuurvorsers (jongeren tussen de 12 en 25 jaar) vertrokken naar het prachtige Sardinië om ander andere te zoeken naar bijzondere amfibieën zoals de grottsalamander en de Sardijnse beeksalamander.

Tijdens de voorbereiding verzamelde Rick met een kleine groep jongeren zoveel mogelijk informatie over de herpetofauna van Sardinië, en waar deze soorten het beste gezocht kunnen worden. Geen vervelend werk, aangezien Sardinië een grote hoeveelheid endemische soorten kent, met elk hun eigen zeer interessante ecologie.

Edemische soorten

Op Sardinië en Corsica komen drie endemische reptielen voor (en een semi-endemische), namelijk *Podarcis Tiliguerta*, *Archaeolacerta bedriagae* en *Algyroides fitzingeri* (en *Euleptes europaea*). Daarnaast komen er maar liefst zeven endemische amfibieën voor, waarvan zes uniek voor Sardinië. De grottsalamanders (*Speleomantes flavus*, *S. supramontes*, *S. imperialis*, *S. sarrabusensis* en *S. genei*) zijn misschien wel de meest intrigerende amfibieën, door hun mysterieuze en verscholen gedrag en zeer klein en specialistisch verspreidingsgebied in de specifieke grottenstelsels van de Sardijnse kalkrotsen. De beekjes in de middelhoge bergen van Sardinië herbergen nóg een zeer mooie, maar zomers zeer lastig te vinden soort, de Sardijnse beeksalamander (*Euproctes platycephalus*). Rick had met een Italiaanse onderzoeker afgesproken enkele beken te inventariseren naar

Foto 1: *Euproctes platycephalus*, Sardijnse beeksalamander. (Foto: Rick Buesink)

deze kwetsbare salamander en ze hebben uiteindelijk in één van de beken drie exemplaren van deze soort gevonden.

Sardijnse beeksalamander

De verspreiding van de Sardijnse beeksalamander is vrij slecht bekend en de soort behoort tot één van de meest bedreigde salamandersoorten van Europa (status IUCN Red List Endangered). Sinds 1980 is de soort sterk achteruitgegaan, door fragmentatie van habitat en het indammen van beekjes. De beekjes liggen zomers grotendeels droog. De populaties in het Gennargentu-gebergte in midden-Sardinië trekken zich in de zomer gewoonlijk terug in diepere permanente poeltjes. De populaties in het Limbara-gebergte die, ondanks het droge en weinig vochtige omliggende landschap, kunnen standhouden in tijdelijke en zeer veranderlijke stroompjes. Met grote moeite is langs de moeilijk begaanbare en bloedhete drooggevallen beekjes gestruind op zoek naar poeltjes die geschikt waren. Omdat onderin de poeltjes een vrij dikke laag organisch materiaal ligt en het omwoelen hiervan het water vertroebelde en de dieren zou kunnen verstoren, was het afzoeken van schaduwrijke rotsige wanden de beste tactiek. Met deze methode vonden ze drie prachtige exemplaren, die lange tijd goed zichtbaar waren voor een deel van de groep. Ondanks de zeer warme dagen en het lastig begaanbare terrein heeft Rick samen met de andere jongeren in juli 15 soorten reptielen en amfibieën waargenomen op Sardinië. Een mooi resultaat. En nu weer op zoek naar reptielen en amfibieën in Nederland.

Meer informatie over de JNM? www.jnm.nl

Foto 2: *Speleomantes genei*, Genei's grottsalamander. (Foto: Tjomme Fernhout)